

Załącznik nr 5
do Zarządzenia Nr 31/2020
Starosty Szydłowieckiego
z dnia 11.09.2020r.

**Starostwo Powiatowe
w Szydłowcu**

**OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO
NA STANOWISKU**

ROBOTNIK GOSPODARCZY

Opracował:

Krzysztof Gluch

INSPEKTOR US. BHP

Zatwierdził:

STAROSTA

Włodzimierz Górlicki

Charakterystyka stanowiska: Robotnik gospodarczy wykonuje pracę zarówno na wolnym powietrzu jak i w pomieszczeniach w których dokonuje drobnych napraw, konserwacji itp. W dyspozycji robotnika gospodarczego powinno się znajdować pomieszczenie (warsztat), w którym wykonuje naprawy, przechowuje narzędzia i podręczne materiały. Pracownik wyposażony jest w odzież i obuwie robocze tj. obuwie z zakrytymi palcami i piętą na nie śliskiej podszewie oraz środki ochrony indywidualnej – rękawice ochronne. W swojej pracy operuje narzędziami ręcznymi i mechanicznymi np. skręca meble przy użyciu wkrętaka i wkrętarki. Do obowiązków robotnika gospodarczego należy także dokonywanie drobnych napraw w zakresie stolarskim, ślusarskim, sprzętu biurowego, drobne naprawy hydrauliczne, elektryczne i roboty konserwacyjno-naprawcze. Utrzymanie czystości i konserwacja terenów zielonych bezpośrednio przyległych do posesji Starostwa Powiatowego. Odśnieżanie, usuwanie lodu (skuwanie), posypywanie nawierzchni piaskiem, grabienie i zbieranie liści itp. Do sprzątanía używa się różnorodnych narzędzi ręcznych (miotły, łopaty, grabie, szpadle) itp. Prawidłowa organizacja stanowiska pracy wpływa na zwiększenie wydajności przy jednoczesnym zmniejszeniu zagrożenia pracownika. Do zadań robotnika gospodarczego należy w szczególności:

- wykonywanie prac remontowo-budowlanych w budynkach starostwa i budynkach jednostek organizacyjnych powiatu polegających na: przygotowywaniu do malowania ścian, krat, lamperii, grzejników; wykuwaniu otworów drzwiowych, oraz malowaniu, osadzaniu i wymianie drzwi, wyburzaniu ścianek, wznoszeniu ścian; montażu podłóg i itp.,
- naprawy uszkodzonej stolarki,
- pomoc w urządzeniu pomieszczeń biurowych polegająca na przenoszeniu i ustawianiu mebli sprzętu wyposażenia pokoi
- naprawy ślusarskie,
- prace hydrauliczne- usuwanie przecieków, wymiana uszczelek, udrażnianie przewodów, itp.,
- obsługa urządzeń elektrycznych niskiego napięcia,
- uczestniczenie we flagowaniu budynku Starostwa Powiatowego,
- informowanie pracodawcy o stanie technicznym obiektu i ewentualnej konieczności przeprowadzenia remontu.

Na stanowisku pracy powinny się znajdować instrukcje dotyczące stosowanych procesów technologicznych, oraz wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi pracowników. Powinny też pojawić się instrukcje udzielania pierwszej pomocy, bezpiecznego wykonywania pracy i postępowania w sytuacjach awaryjnych zagrażających życiu lub zdrowiu.

Identyfikacja zagrożeń na stanowisku robotnika gospodarczego

Do najważniejszych zagrożeń zawodowych na tym stanowisku należą:

- wypadki,
- choroby zawodowe,

- awarie.

Czynniki niebezpieczne:

- zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi:
  - ostre elementy narzędzi do sprzątania,
  - zły stan techniczny narzędzi ręcznych
  - ostre krawędzie narzędzi,
- zagrożenia związane z przemieszczaniem się sprzętu i ludzi:
  - praca na wysokości przy użyciu drabin i pomostów,
  - zagrożenia związane z właściwościami fizycznymi materiału:
  - ciężar, ostre krawędzie, śliskie powierzchnie itp.;
- zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym:
  - nieodpowiednia lub uszkodzona instalacja elektryczna,
- zagrożenie pożarem lub/i wybuchem
  - nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych w zakresie użytkowania i magazynowania materiałów łatwopalnych

Czynniki fizyczne:

- nieprawidłowe oświetlenie,
- wibracja,
- ruchome części maszyn ich oprzyrządowanie (używanie na stanowisku pracy narzędzia np. wiertarki, szlifierki),
- pyły,
- hałas, ponad 85 dB (A)

Czynniki chemiczne:

- substancje chemiczne używane podczas pracy np. kleje rozpuszczalniki, farby, itp.

Czynniki uciążliwe:

- praca w zmiennych warunkach mikroklimatycznych,
- obciążenie rąk i nóg oraz kręgosłupa.

KARTA POMIARU RYZYKA ZAWODOWEGO - WYMAGANIA OGÓLNE

Stanowisko:	Liczba pracowników na danym stanowisku	Ilość zmian roboczych:	Miejsce usytuowania stanowiska
Robotnik gospodarczy	3	1	

OPIS STANOWISKA

(krótki opis technologii lub rodzaju produkcji, elementy wyposażenia, materiały, strefy zagrożenia, podstawowe czynności, sposób i czas ich wykonywania)

Pracownik zatrudniony jako robotnik gospodarczy zajmuje się drobnym wykonywaniem prac remontowo-budowlanych w budynkach starostwa i budynkach jednostek organizacyjnych powiatu polegających na: przygotowywaniu do malowania ścian, krat, lamperii, grzejników; wykuwaniu otworów drzwiowych, oraz malowaniu, osadzaniu i wymianie drzwi, wyburzaniu ścianek, wznoszeniu ścian; montażu podłóg i naprawami ślusarskimi, pracami hydraulicznymi-usuwaniem przecieków, wymianą uszczelek, udrażnianiem przewodów, itp., obsługą urządzeń elektrycznych niskiego napięcia, prowadzenie prac pielęgnacyjnych terenów zielonych przy budynkach starostwa w tym przycinanie drzew i krzewów, grabienie liści oraz w okresie zimowym odśnieżanie chodników, schodów oraz posypywanie ich piaskiem.

WYMAGANIA OGÓLNE

Szkolenia z zakresu bhp	Instruktaż ogólny	Przed dopuszczeniem do pracy	TAK
	Instruktaż stanowiskowy	Przed dopuszczeniem do pracy	TAK
	Szkolenie okresowe	Co 3 lata	TAK
Profilaktyczne badania lekarskie	Wstępne	Przed dopuszczeniem do pracy	TAK
	Okresowe	Przed dopuszczeniem do pracy	TAK
Pomieszczenia pracy	Oświetlenie sztuczne	- mało dokładne - min. 200lx -dokładne - min. 500 lx	TAK
	Wentylacja naturalna	Minimum 0,5 wymiany	TAK
	Wentylacja mechaniczna	ogólna	TAK
	Podłoga	Równa, nieśliska, niepyląca, bez progów pomiędzy pomieszczeniami	TAK
	Temperatura	W zależności od stanowiska 15- 18 ° C	TAK
Stanowisko pracy	Kubatura	Minimum 13m ³ wolnej objętości pomieszczenia nie zajętej przez inne urządzenia na jednego pracownika	TAK
	Powierzchnia	Minimum 2m ² wolnej powierzchni podłogi	TAK
	Szerokość między stanowiskami	Minimum 0,75 m dla ruchu jednokierunkowego, a 1m dla dwukierunkowego	TAK
Uprawnienia	Wymagany wiek	Minimum 18 lat	TAK

KARTA POMIARU RYZYKA ZAWODOWEGO - ZAGROŻENIA

Zdarzenie	Przyczyna zagrożenia	Skutki zdarzenia	Prawdopodobieństwo	Skutki	Ryzyko oszacowane	Środki zastosowane do wyeliminowania, lub ograniczenia
Porażenie prądem elektrycznym	- termiczne, mechaniczne uszkodzenie izolacji przewodów zasilających urządzeń elektryczne, - niesprawne wyłączniki, - uszkodzone gniazda wtyczkowe, - nieprzestrzeganie instrukcji eksploatacji w trakcie użytkowania urządzeń zasilanych elektrycznie	poparzenie migotanie komór serca śmierć	Małe	Duże	średnie (dopuszczalne)	Sprawna instalacja, wzmożona uwaga, przeglądy i pomiary elektryczne
Pożar	Niesprawne urządzenia elektryczne, zwarcie instalacji elektrycznej, zaprószenie ognia (palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych)	poparzenia, zaczadzenia, śmierć	Małe	Duże	średnie (dopuszczalne)	Zachowanie ostrożności, kontrola stanu technicznego, zakaz używania otwartego ognia i palenia papierosów, przestrzeganie zasad ochrony przeciwpożarowej
Upadek na tym samym poziomie	Śliskie, mokre, nierówne powierzchnie, bałagan, pośpiech	zwichnięcia, potłuczenia, złamania kończyn,	Małe	Średnie	małe (dopuszczalne)	Ograniczenie pospiechu, obuwie robocze,
Upadek na niższy poziom (z wysokości powyżej 1m)	Wykonywanie prac na drabinie, wymiana żarówek	złamania, urazy kręgosłupa, głowy, kalectwo	Małe	Średnie	małe (dopuszczalne)	Przestrzeganie przepisów, uwaga, obuwie robocze

Przeciążenie układu ruchu	Prace ręczne transportowe, przenoszenie materiałów, wymuszona pozycja	Choroby układu ruchu, nadwyżęzenie układu mięśniowo szkieletowego	Średnie	Średnie	Średnie	Przestrzeganie norm podnoszenia, prawidłowe podnoszenie, przerwy w pracy
Kontakt z nieruchomymi elementami	Wyposażenie pomieszczeń (szafki), ograniczone przestrzenie	Urazy ciała, stłuczenia, skaleczenia,	Średnie	Male	Male	Ład i porządek w miejscu pracy oraz na ciągach komunikacyjnych
Uderzenie przez spadające przedmioty	Drobne naprawy	Potłuczenia, złamania	Male	Male	Male	Przestrzeganie instrukcji, środki ochrony indywidualnej
Kontakt z ostrymi narzędziami	Ostre krawędzie narzędzi, elektronarzędzia	Skaleczenia, zaktucia	Male	Male	Male	Stosowanie rękawic roboczych, ostrożność, ograniczenie pospiechu
Pochwycenie przez obracające się elementy maszyn	Napędy narzędzi	Zdarcie skóry, paznokci,	Male	Male	Male	Oslony, sprawne wyłączniki, przestrzeganie instrukcji
Substancje i preparaty chemiczne	Farby, kleje, stężone rozpuszczalniki	Zatrucia pokarmowe, bóle głowy	Male	Male	Male	Wietrzenie pomieszczeń, przerwy w pracy
Hałas	Pracujące narzędzia	Dyskomfort psychiczny, przemęczenie, złe samopoczucie	Male	Male	Male	Stosowanie środków ochrony indywidualnej (ochronniki słuchu)
Mikroklimat	Prace w różnych warunkach klimatycznych	Omdlenia, przeziębienia	Male	Male	Male	Odpowiednie ubranie robocze, zimne, gorące napoje
Poparzenie wrzątkiem	Pospiech, nieostrożność podczas parzenia herbaty, kawy	Lekkie poparzenia ciała, podrażnienie skóry	Male	Male	Male	Uwaga, ograniczenie pospiechu

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROZEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirusy zapalenia wątroby typu A (Picomaviridae) grupa 2 brak szczepień	Ludzie , powietrzno-kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie wątroby, jelit, żołądka.	S	M	M	Przestrzeganie zasad higieny, także podczas przygotowywania posiłków, picie wody przegotowanej lub butelkowanej	A
Herpesvirus ospy wietrznej, półpaśca	Ludzie , pokarmowa, bezpośrednia	ospa wietrzna, półpaśiec	S	M	M	Przestrzeganie zasad higieny, częste mycie rąk	A
Clostridium tetani, laseczka tężca gr.2	Gleba, toksyny, Bezpośrednia.	Tężec	D	M	S	Szybkie opatrywanie ran, środki ochrony indywidualnej, szczepienia ochronne.	A
Wirus opryszczki pospolitej-herpesviridae		Opryszczka, zapalenie błon śluzowych jamy ustnej, skóry	S	M	M	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej.	A
Wirus grypy (typu A, B, C) orthomyxoviridae	Ludzie, bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa, kontakt rąk	grypa, zapalenie płuc	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Wirus brodawczaka ludzkiego papovaviridae	Ludzie, bezpośrednia, przez uszkodzoną skórę, kontakt rąk	Gorączka błotna i inne.	S	M	M	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny osobistej, środki ochrony indywidualnej.	A

Podsumowanie

Przeprowadzona ocena ryzyka zawodowego na stanowisku pracownik gospodarczy wykazała, że ryzyko związane z czynnikami analizowanymi w opracowaniu należy uznać za małe i w nielicznych zagrożeniach, średnie dopuszczalne. W tej sytuacji działania powinny sprowadzać się do pracy z zachowaniem uwagi, środków ochrony indywidualnej oraz szkoleniach.

Opracowanie planu działań korygujących i/lub zapobiegawczych

Wymagania stawiane wyposażeniu na stanowisku pracy robotnika gospodarczego zasady bezpieczeństwa i higieny pracy

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy wykonywaniu prac konserwacyjnych

- używać tylko sprawnych narzędzi ręcznych, potrzebnych do rodzaju wykonywanych prac,
- używane narzędzia i materiały pomocnicze przenosić tylko w torbach narzędziowych lub specjalnych skrzynkach,
- w pomieszczeniu, narzędzia i materiały pomocnicze przechowywać w przeznaczonych do tego miejscach (szafki, regały, półki, wieszaki itp.),
- narzędzia powinny być po wykonaniu pracy oczyszczone i zakonserwowane,

Warunki bezpieczeństwa przy stosowaniu narzędzi ręcznych

Młotek ślusarski

Należy stosować bezpieczne metody pracy, jak:

- grubość klina należy dobierać tak, aby trzonek rozpiertany przez klin wypełniał gniazdo w bijaku do 2/3 jego głębokości,
- rozklepy i tzw. grzybki powstałe w czasie eksploatacji młotka należy usuwać za pomocą pilnika lub szlifierki,
- zabronione jest używanie uszkodzonych młotków.

Przecinak

Wykonywanie prac przecinakiem powinno być bezpieczne, a więc:

- rozklepy należy usuwać z przecinaka za pomocą pilnika lub na szlifierce,
- przecinak winien być dobrze zastrzony, linia ostrza powinna być prostopadła do jego osi,
- przy pracy należy stosować okulary ochronne.

Pilniki

Dla bezpiecznego wykonywania prac z pilnikiem, należy:

- używać tylko pilników ostrych i nie uszkodzonych (przed użyciem pilnik sprawdzić, lekko uderzając o przedmiot metalowy; pilnik nie uszkodzony wydaje charakterystyczny, czysty dźwięk),
- umocować przedmiot obrabiany tak, aby się nie poruszał i nie drgał,
- pamiętać, że nie wolno zdmuchiwać opiłków ustami, a używać specjalnych szczotek,
- dobierać kształt i rozmiar pilnika do wykonywanego zadania.

Wkrętaki

Bezpieczne zasady pracy wkrętakiem to:

- dobranie odpowiedniego rozmiaru wkrętaka do łba wkrętu,
- używanie wkrętaków tylko z nieuszkodzonym trzonkiem.
- używanie wkrętaków zgodnie z ich przeznaczeniem, dobra stateczność i pewne zamocowanie przedmiotów, w które wkręty są wkręcane.

Klucze

Dla bezpiecznego użytkowania kluczy należy stosować się do poniższych zaleceń:

- szczęki klucza powinny być równoległe, bez zbitych i wytartych końców, pęknięć i nadłamań,
- długość klucza powinna być dostosowana do wielkości nakrętki (odpowiednią długość mają klucze wykonane fabrycznie),
- luz między powierzchniami roboczymi szczęk klucza i nakrętek nie powinien przekraczać 0,1-0,3 mm, nie wolno dodatkowo przedłużać ramienia klucza (np. innym kluczem, kawałkiem rury itp.),
- nie wolno dopasowywać rozwartości klucza do nakrętki za pomocą podkładek ani przerabiać kluczy przez zwiększenie ich rozwartości za pomocą rozkuwania czy piłowania lub też zmniejszania ich rozwartości przez zakuwanie,
- nakrętkę wkręcać kluczem nastawnym dopiero wtedy, gdy szczęki klucza ściśle obejmują nakrętkę.

Kleszcze, szczypce, obcęgi

Powinny one mieć odpowiednią wytrzymałość, aby nie mogły ulec pęknięciom i złamaniom w czasie pracy, a w szczególności:

- szczęki muszą być ukształtowane odpowiednio do obrysu chwytanego przedmiotu (dla zapobieżenia wysuwania się z nich przedmiotów),
- szczypce o szczękach płaskich powinny posiadać wewnętrzną powierzchnię szczęk odpowiednio ponacinaną,
- ostrza szczypiec używanych do przecinania materiału powinny dokładnie się schodzić i nie mogą być wyszczerbione,
- końce szczypiec do zginania drutu powinny być równo obcięte,
- szczypce do obejmowania rur i przedmiotów o przekroju okrągłym powinny mieć wewnętrzną powierzchnię szczęk zaopatrzoną w zęby zapobiegające obracaniu się ściskanego przedmiotu,
- szczypce nastawne (tzw. żabki) powinny mieć szczęki ponacinane w zęby. Obie części tych szczypiec powinny być połączone ze sobą za pomocą zabezpieczonej nakrętką śruby, która stanowi oś obrotu szczypiec i daje się przekładać w celu uzyskania większego lub mniejszego rozwarcia szczęk. Używanie sworznia zamiast śruby jest zabronione,
- rękojeści wszystkich szczypiec powinny być lekko radełkowane w celu zwiększenia sprawności uchwytu,
- rękojeści szczypiec do robót elektrycznych muszą być pokryte odpowiednim materiałem izolacyjnym.

Wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dla drabin przenośnych

Przy stosowaniu drabin przenośnych niedopuszczalne jest w szczególności:

- stosowanie drabin uszkodzonych,
- stosowanie drabiny jako drogi stałego transportu, a także do przenoszenia ciężarów o masie powyżej 10 kg,
- używanie drabiny niezgodnie z przeznaczeniem,
- używanie drabiny rozstawnej jako przystawnej,
- ustawianie drabiny na niestabilnym podłożu,
- opieranie drabiny przystawnej o śliskie płaszczyzny, o obiekty lekkie lub wywrotne albo o stosy materiałów nie zapewniające stabilności drabiny,
- stawianie drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeżeli nie są one zamknięte na klucz od strony ustawianej drabiny,
- ustawianie drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i innych urządzeń - w sposób stwarzający zagrożenie dla pracowników używających drabiny,
- wchodzenie i schodzenie z drabiny plecami do niej,
- przenoszenie drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę.

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy sprzątanii terenu wokół budynków:

- śmieci wnosić tylko w wyznaczone miejsca,
- używać tylko sprawnych narzędzi stosownie do wykonywanych prac,
- stosować się do zaleceń producenta
- stosować zalecany sprzęt ochrony osobistej,
- po zakończeniu sprzątanii pochować narzędzia i sprzęt pomocniczy w wyznaczone miejsce,
- wszystkie narzędzia i materiały pomocnicze powinny mieć swoje stałe miejsce (wieszaki, półki, szuflady lub wiszące szafki) przechowywania,
- w trakcie pracy należy używać tylko tych narzędzi i materiałów pomocniczych, które są potrzebne pracownikowi do wykonywania danej pracy,
- nic wolno układać jednych narzędzi na drugie,
- po zakończonej pracy narzędzia i materiały pomocnicze powinny być odłożone na stałe miejsca i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych (dotyczy to szczególnie narzędzi o napędzie elektrycznym, materiałów żrących itp.).

Bezpieczne metody pracy przy użyciu narzędzi o napędzie elektrycznym

- zapoznać się z fabryczną instrukcją obsługi o napędzie elektrycznym,
- przestrzegać podstawowych zasad ochrony przeciwporażeniowej,
- prace związane z podłączeniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych mogą być wykonywane tylko przez osoby uprawnione (uprawnienia SEP),
- nie udostępniać odbiorników elektrycznych osobom nieznającym zasad ich użytkowania i instrukcji obsługi,

- w miejscach krańcowego zagrożenia dopuszczenie do pracy powinno się odbywać przy udziale elektryka, który sprawdzi skuteczność ochrony przeciwporażeniowej,
- każdorazowo przed przystąpieniem do pracy należy sprawdzić optycznie stan obudowy izolacyjnej urządzeń, przewodów i wtyczek; w razie uszkodzenia oddać do naprawy,
- po zakończeniu prac wyłączyć odbiorniki elektryczne i zgodnie z instrukcją zabezpieczyć je przed ponownym włączeniem przez osoby nieupoważnione.

Zabrania się kategorycznie:

- wykonywania jakichkolwiek prac konserwacyjno-remontowych maszyn, urządzeń i odbiorników elektrycznych,
- podłączenia odbiorników do sieci w inny sposób niż za pomocą wtyczek stanowiących fabryczne wyposażenie odbiorników,
- wykonywania przedłużeń inaczej niż za pomocą fabrycznie wykonanych przedłużaczy,
- naprawy i wymiany wkładek bezpiecznikowych,
- wymiany elementów instalacji oświetleniowej (żarówek, świetlówek itp.),
- postępowania w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, szczegółowymi instrukcjami i poleceniami nadzoru podczas użytkowania energii elektrycznej.

Zasady bezpiecznego wykonywania prac na wysokości

Praca na wysokości dla stałych stanowisk pracy to praca wykonywana na poziomach wzniesionych ponad 1 m nad terenem otwartym lub podłogą w pomieszczeniu zamkniętym.

Przy wykonywaniu tych robót stanowiska pracy oraz przejścia należy zabezpieczyć barierą składającą się z deski krawężnikowej o wysokości 0,15 m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,1 m. Wolną przestrzeń pomiędzy deską krawężnikową a poręczą należy wypełnić częściowo lub całkowicie w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem z wysokości.

Praca na wysokości dla tymczasowych stanowisk pracy (np. drobne naprawy) to praca wykonywana na poziomach wzniesionych ponad 1 m nad terenem otwartym lub podłogą w pomieszczeniu zamkniętym. Przy wykonywaniu tych robót można stosować podesty przenośne, drabiny lub inne urządzenia pod warunkiem pełnego zabezpieczenia pracownika przed upadkiem z wysokości (atestowane szelki bezpieczeństwa z linką, poręcze itp.).

ZABRANIA SIĘ:

- używania, krzeseł, stołów itp. przedmiotów do pracy na wysokości,
- stosowania niesprawnego sprzętu ochrony osobistej,
- stosowania niebezpiecznych metod pracy stwarzających zagrożenie dla pracownika i współpracowników,
- palenia tytoniu lub używania otwartego ognia szczególnie w pomieszczeniach, w których obowiązuje zakaz palenia,
- używania niewłaściwych, uszkodzonych lub niesprawnych narzędzi.